NORAKSTS
Lieta Nr.A421012409
A01617-11/18

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 31.maijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese K.Kalvāne,

piedaloties pieteicējam *A.K.* un atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts vides dienesta pārstāvei *M.R.*,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *A.K.* (personas kods */personas kods/*) pieteikuma par Valsts vides dienesta 2009.gada 20.novembra lēmuma Nr.G01/124P atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2009.gada 9.septembrī, plkst.10.55, Valsts vides dienesta (turpmāk arī – atbildētājs vai VVD) Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes vecākais inspektors *A.K.* (turpmāk tekstā - pieteicējs) sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu AE Nr.009538, kurā konstatēts, ka 2009.gada 8.augustā, plkst.13.12, pieteicējs ar automašīnu, valsts reģistrācijas numurs */reģistrācijas numurs/*, iebrauca dabas parkā „Piejūra", Carnikavas novadā, nobrauca ar visiem 4 riteņiem no vispārējiem koplietošanas ceļiem, pārkāpjot Aizsargjoslu likuma 36.panta trešās daļas 6.punktu un Ministru kabineta 2006.gada 14.marta noteikumu Nr.204 „Dabas parka „Piejūra" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" 9.2.punkta prasības. Tādējādi, secinot, ka pieteicējs ir izdarīji administratīvo pārkāpumu par kuru atbildība ir paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa (LAPK) 57.^{3} panta pirmajā daļā.

VVD Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes Kontroles daļas Dabas sektora vecākais inspektors 2009.gada 28.septembrī pieņēma lēmumu Nr.GO4/422 (turpmāk tekstā – Sākotnējais lēmums), ar kuru nolēma piemērot pieteicējam naudas sodu Ls 50 apmērā.

[2] Atbildētājs ar 2009.gada 20.novembra lēmumu Nr.G01/124P (turpmāk tekstā - Lēmums) nolēma Sākotnējo lēmumu atstāt negrozītu.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot to atcelt turpmāk norādīto motīvu dēļ.

[3.1] Sākotnējā lēmumā nav izvērtēti Administratīvā procesa likuma (APL) 13.pantā iekļautais samērīguma princips, proti, ka labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumiem. Būtiski privātpersonas tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumi ir attaisnojami tikai ar nozīmīgu sabiedrības labumu. Turklāt minētā likuma 66.panta pirmās daļas 3.punktā noteikts, ka apsverot administratīvā akta izdošanu vai tā satura lietderību iestāde lemj par administratīvā akta vajadzību, tas ir, par to, vai šo mērķi nav iespējams sasniegt ar līdzekļiem, kuri mazāk ierobežo administratīvā procesa dalībnieku tiesības vai tiesiskās intereses (lietderības apsvērums). Savukārt, APL 67.panta otrās daļas 6.punkts nosaka, ka rakstveidā izdotam administratīvam aktam ir jāsatur administratīvā akta pamatojumu, it sevišķi ietverot lietderības apsvērumu. Sākotnējā lēmumā vispār nav iekļauti lietderības apsvērumi, proti, kāpēc pieteicējs būtu sodāms par izdarīto administratīvo pārkāpumu un kā pieteicēja tiesisko interešu ierobežojumi ir attaisnojami, jo to rezultātā sabiedrība iegūs nozīmīgu labumu. Faktiski, administratīvais akts nav tiesisks, jo neatbilst tiesību normu prasībām.

[3.2] Lēmumā atzīst, ka VVD Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes lēmumā nav atspoguļoti, ne atbildību mīkstinošie apstākļi, ne arī lietderības apsvērumi. Atbildētājs pamatojas ar APL 65.panta trešās daļas nosacījumiem, ka, ja piemērojamā tiesību normā noteikts, ka administratīvais akts izdodams, bet nav noteikts tā konkrētais saturs (satura izvēles administratīvais akts), iestāde izdod šo aktu, ievērojot piemērojamā tiesību normā noteiktos ietvarus, un šajos ietvaros, pamatodamās uz lietderības apsvērumiem, nosaka administratīvā akta saturu. Atbildētājs norāda, ka tā kā pieteicējam

ir piemērots minimālais iespējamais sods, tad faktiski sākotnējā lēmumā ir ņemti vērā atbildību mīkstinošie apstākļi.

Šādu atbildētāja tiesību normu interpretāciju pieteicējs uzskata par nepamatotu, jo sākotnēji izdotajā administratīvā akta pamatojumā lietderības apsvērumi vispār nav iekļauti. Nav pamatota atbildētāja norāde uz APL 65.panta trešo daļu, jo arī šī tiesību norma nosaka lietderības apsvērumu esamību administratīvā akta saturā. Piemērojot sistēmisko tiesību normu interpretācijas metodi, APL 65.panta jēga ir jāskata kopsakarā ar APL 67.panta otrās daļas 6.punktu, kas nosaka, ka rakstveidā izdotam administratīvam aktam ir jāsatur administratīvā akta pamatojums, it sevišķi ietverot lietderības apsvērumus. Tā kā sākotnējā administratīvā aktā lietderības apsvērumi, kā arī atbildību mīkstinošais apstāklis nav iekļauts, ko faktiski ir atzinis arī atbildētājs, nebija pamata uzskatīt, ka sākotnējais administratīvais akts ir tiesisks, jo tas neatbilst normu prasībām, proti, pieļautas procesuālas un saturiskas kļūdas.

Apstāklis, ka atbildētājs Lēmumā ir iekļāvis lietderības apsvērumus un norādījis arī uz LAPK 32.panta otrajā daļā uzskaitītajiem apstākļiem, kas ņemami vērā pie soda noteikšanas, nevar būt par pamatu tam, lai atzītu sākotnējo lēmumu par tiesisku un pamatotu. Turklāt, saskaņā ar APL 72.panta pirmo daļu iestāde jebkurā laikā administratīvā akta tekstā var izlabot tikai acīmredzamas pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas, ja tas nemaina lēmuma būtību.

[3.3] Lietas izskatīšanas brīdī pieteicējs savu vainu pārkāpuma izdarīšanā nenoliedza, kaut arī norādīja, ka viņam nebija zināma dabas parku apzīmējošā speciālā informatīvā zīme, kuru pārkāpuma izdarīšanas vietā nemaz nepamanīja. Pieteicējs nenoliedz, ka likumu nezināšana neatbrīvo no atbildības, pieteicējs atzīst savu vainu. Tomēr pieteicējs uzskata, ka viņa sodīšana par administratīvā pārkāpuma izdarīšanu ir pretrunā ar iepriekš minēto samērīguma principu, jo pieteicēja sodīšana ar naudas sodu Ls 50 apmērā ir ievērojams sods priekš viņa un nav attaisnojams ar nozīmīgu sabiedrības labumu. Bez tam, nav izvērtēta arī pieteicēja personība, proti, ka agrāk viņš netika administratīvi sodīts par analoģiskiem administratīvajiem pārkāpumiem, nav ņemts vērā viņa mantiskais stāvoklis, ka jau ilgstošu laiku viņš ir bez darba un ienākumiem, ka viņa apgādībā atrodas nepilngadīga meita un, ka viņa darbībās nav konstatēts neviens atbildību pastiprinošs apstāklis.

[3.4] Saskaņā ar LAPK 21.panta pirmās daļas nosacījumiem, ja izdarītais administratīvais pārkāpums ir maznozīmīgs, institūcija (amatpersona), kas pilnvarota izlemt lietu, var atbrīvot pārkāpēju no administratīvās atbildības un aprobežoties ar mutvārdu aizrādījumu.

Pieteicējs uzskata, ka ņemot vērā viņa personību un to, ka nekad agrāk nav administratīvi sodīts par analoģisku pārkāpumu izdarīšanu, viņa pārkāpums būtu vērtējams kā maznozīmīgs un arī aizrādījums par pirmo šāda veida pārkāpumu priekš viņa ir uzskatāms par sodu.

Pieteicējs uzskata, ka minēto administratīvā soda mērķi var sasniegt arī aprobežojoties ar mutvārdu aizrādījumu, nevis uzliekot viņam naudas sodu pie apstākļiem, kad faktiski tas ievērojami pasliktinās viņa materiālo stāvokli.

[4] Tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos atbildētājs norāda, ka pieteikums ir noraidāms turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[4.1] LAPK 21.panta pirmā daļa nosaka, ja izdarītais administratīvais pārkāpums ir maznozīmīgs, iestāde (amatpersona) var atbrīvot pārkāpēju no administratīvās atbildības un aprobežoties ar mutvārdu aizrādījumu. Administratīvā pārkāpuma maznozīmīgumu izvērtē, par pamatu ņemot pārkāpuma sastāva objektīvo pusi (t.i., piemēram, pārkāpuma sekas, apmērus), nevis pārkāpēja personību. Faktiski LAPK 21.pants neļauj personu atbrīvot no atbildības tāpēc, ka pārkāpējs iepriekš nav izdarījis pārkāpumus, viņam ir slikts mantiskais stāvoklis u.c., taču pieteicējs atsaucas tieši uz šādiem viņa personību, nevis pārkāpumu raksturojošiem apstākļiem.

Atbildētājs norāda, ka par pieteicēja pārkāpumu, par kuru atbildība paredzēta LAPK 57.^{3} panta pirmajā daļā, paredzēts naudas sodu no 50 līdz 100 latiem. Minimālais sods 50 latu apmērā liecina par likumdevēja vēlmi šāda veida pārkāpumus atzīt par būtiskiem.

Atbildētāja prakse līdz šim par identiskiem pārkāpumiem ir piemērot administratīvo sodu un neatzīt tos par maznozīmīgiem, tāpēc arī attiecībā uz pieteicēju netika izdarīts izņēmums.

[4.2] Atbildētājs norāda, ka Lēmuma 4.puntkā tika atzīts, ka sākotnējā lēmumā nav rakstveidā atspoguļoti lietderības apsvērumi. Sākotnējā lēmumā bija atspoguļots, ka pieteicējs savu vainu nenoliedz, un pārkāpumu izdarījis, jo informatīvās zīmes nav pazinis. Taču atbildētājs neuzskata, ka tas varēja ietekmēt lēmuma spēkā esamību, jo:

1) lietderības apsvērumi administratīvā pārkāpuma lietā ir piemērojamā soda veida un apmēra izvērtējums un pamatojums saskaņā ar LAPK 32.pantu. Pieteicējam ir piemērots minimālais naudas sods, ko pieļauj LAPK 57.^{3} panta pirmās daļas sankcija. Tādejādi minimālā soda piemērošanas pamats ir pati tiesību norma, bet, ja tiktu piemērots lielāks naudas sods, tad būtiski būtu atspoguļot arī lietderības apsvērumus un attiecīgi lielāka soda pamatojumu;

2) saskaņā ar APL 81.panta piekto daļu apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā. Administratīvo aktu vispirms ir jāapstrīd augstākā valsts iestādē, un viens no apstrīdēšanas iemesliem ir nepieciešamība valsts pārvaldes ietvaros pārskatīt lēmumu un nepieciešamības gadījumā to arī labot un novērst kļūdas. Lēmumā ir uzskaitīti un attiecīgi izvērtēti visi apstākļi, kas varētu ietekmēt soda apmēru;

3) atbildētājs, apstrīdēšanas stadijā, izvērtējot visus apstākļus (gan pieteicēja personību raksturojošos, gan pārkāpuma raksturu), secināja, ka pēc būtības piemērotais minimālais naudas sods ir pareizs. Tāpēc lietderības apsvērumu neesamība Sākotnējā lēmumā nebija ietekmējusi pārkāpuma raksturu.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja uz tajā norādīto argumentu pamata.

[6] Tiesas sēdē atbildētāja pārstāve pieteikumu neatzina uz Lēmumā norādīto argumentu pamata.

Motīvu daļa

[7] Saskaņā ar LAPK 57.^{3} panta pirmo daļu par mehānisko transportlīdzekļu pārvietošanās, tajā skaitā stāvēšanas vai apstāšanās noteikumu pārkāpšanu Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes krasta kāpu aizsargjoslā, pludmalē vai īpaši aizsargājamā dabas teritorijā uzliek naudas sodu transportlīdzekļa vadītājam no piecdesmit līdz simt latiem.

Saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 5.pantu viena no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām ir arī dabas parks. No lietas apstākļiem izriet, ka šajā gadījumā pārkāpums ir noticis dabas parkā „Piejūra". Līdz ar to lietā tiesai jānoskaidro, vai pieteicējs ir pārkāpis pārvietošanās, stāvēšanas vai apstāšanās noteikumus dabas parkā „Piejūra".

Pārvietošanās noteikumus dabas parkā „Piejūra" regulē Ministru kabineta 2006.gada 14.marta noteikumi Nr. 204 „Dabas parka „Piejūra" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

Noteikumu 9.2.punkts nosaka, ka dabas parka teritorijā aizliegts nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, pajūgiem, mopēdiem un motorolleriem pa dabas parka teritoriju, ja tas nav saistīts ar īpašumu apsaimniekošanu un dabas parka apsaimniekošanu un uzraudzību vai valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu. Savukārt noteikumu 3.pielikuma 1. un 3.4.punkts nosaka, ka informatīvā zīme dabas parka apzīmēšanai – zaļš kvadrātveida laukums baltā ietvarā ar stilizētu ozollapas piktogrammu – nav uzstādāma uz ceļiem.

Tādējādi, ja konkrēta vieta būtu uzskatāma par ceļu, pa kuru nav aizliegts braukt (pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem), tad informatīvā zīme pirms tās nebūtu uzstādāma. Līdz ar to no minētajām tiesību normām kopumā nepārprotami izriet, ka vietās, pirms kurām ir uzstādīta informatīvā zīme dabas parka apzīmēšanai, nav paredzēta iebraukšana, pretējā gadījumā informatīvā zīme tur nebūtu uzstādāma.

Lietā nav strīda, un to apliecina arī lietai pievienotās fotogrāfijas (lietas lapas 30, 31), ka pieteicējs savu automašīnu bija novietojis tieši aiz informatīvās zīmes, tātad ārpus vietas, kas paredzēta transportlīdzekļu braukšanai.

Līdz ar to no pārvietošanās noteikumiem dabas parkā „Piejūra" neizriet, ka būtu atļauts braukt un novietot transportlīdzekli stāvēšanai vietā, kur to bija novietojis pieteicējs, tātad pieteicējs ir pārkāpis noteikumu, ka aizliegts nobraukt no ceļiem un pārvietoties pa dabas parka teritoriju.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa uzskata, ka atbildētājs pareizi ir konstatējis pieteicēja darbībās administratīvā pārkāpuma sastāvu, par kuru atbildība ir paredzēta LAPK 57.^{3} panta pirmajā daļā.

[8] Pieteikumā tiesai pieteicējs norāda, ka nezināja, ko nozīmē uzstādītā zīme, jo Ceļu satiksmes noteikumos tā nav minēta.

Tiesa norāda, ka likuma „Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību" 7.pants

paredz, ka spēkā esošie likumi un Ministru kabineta noteikumi ir saistoši visā Latvijas teritorijā, un neviens nevar aizbildināties ar to nezināšanu. Likumu un Ministru kabineta noteikumu nezināšana neatbrīvo no atbildības.

Līdz ar to pieteicējs nevar aizbildināties ar to, ka viņš nav zinājis zīmes nozīmi, kas apzīmē dabas parka teritoriju.

[9] Saskaņā ar LAPK 57.^{3}panta pirmo daļu par mehānisko transportlīdzekļu stāvēšanas vai apstāšanās noteikumu pārkāpšanu īpaši aizsargājamā dabas teritorijā - uzliek naudas sodu transportlīdzekļa vadītājam no Ls 50 līdz Ls 100.

Tādējādi iestādei ir piešķirta rīcības brīvība soda apmēra noteikšanā un tai ir pienākums izdarīt attiecīgus lietderības apsvērumus, līdz ar to atbildētājas rīcības brīvība aprobežojās ar tiesībām izlemt, kāds konkrētajā gadījumā ir piemērojams naudas sods.

Ar Lēmumu pieteicējam piemērots tiesību normas sankcijā paredzētais minimālais naudas sods Ls 50 apmērā, tātad atbilstoši LAPK 57.^{3}panta pirmajā daļā noteiktajai sankcijai.

LAPK 32.panta pirmā daļa noteic, ka sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem. Minēta panta otrā daļa noteic, ka uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Ņemot vērā, ka pieteicējam piemērots minimālais LAPK 57.^{3} panta pirmās daļas sankcijā paredzētais naudas sods Ls 50 apmērā, tad konkrētajā gadījumā nav nozīmes atsevišķi vērtēt LAPK 32.pantā paredzētos nosacījumus.

Tādējādi pieteicējam uzliktais sods ir pamatots, samērīgs un atbilstošs izdarītā pārkāpuma raksturam.

Vienlaikus tiesa uzskata, ka nav pamata atzīt pieteicēja izdarīto pārkāpumu par maznozīmīgu, jo pieteicējs ar savu rīcību ir nodarījis kaitējumu videi. Proti, dabas parks „Piejūra" ir īpaši aizsargājama dabas teritorija, kas ir izveidota, lai cita starpā aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību (retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus utt.) (likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 2.panta otrā daļa).

[10] Ņemot vērā iepriekš konstatēto, tiesa uzskata, ka pārsūdzētais Lēmums ir tiesisks administratīvais akts un tā atcelšanai nav pamata.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.panta pirmās daļas 1.punktu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

atstāt negrozītu Valsts vides dienesta 2009.gada 20.novembra lēmumu Nr.G01/124P, bet *A.K.* sūdzību noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2011.gada 31.maijā.

Tiesnese /paraksts/ K.Kalvāne

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese

K.Kalvāne

Rīgā, 2011.gada 31.maijā